

KREMLS NYA TAKTIK

I TAKT med de stigande världspolitiska motsättningarna mellan öst och väst ha spektionerna blomstrat kring den väntade svaghetsperioden i Sovjetunionen vid den enväldige diktatorns bortgång. Det fanns på vissa håll knappast några gränser för det förhoppningsfulla önsketänkandet om avgörande motsättningar inom det fåtaliga ledargarnityr, som stod närmast i tur att axla den fallnes mantel. Man kunde finna lovande historiska paralleller med händelserna vid likvärdiga storheters frånfälle, en Alexander den store, Djingis khan eller Timur Lenk. Å andra sidan framhöllo mera insiktsfulla bedömare, att sannolikheten för revolutionära förändringar i Sovjetunionen måste snarast bedömas mindre än i nästan varje annat land. De menade, att sedan länge intet utrymme fanns för oppositionella eller individualistiska element i den genomorganiserade, hårt disciplinerade och brutalt övervakade kommunistiska staten. De menade också, att Sovjetunionens politik, utåt och inåt, måste ses på lång sikt, såsom ett utflöde av fasta ideologiska motivbildningar av en sådan styrka, att ett ombyte även på den högsta ledarposten näppeligen kunde medföra några mera påtagliga förändringar.

Den 5 mars gick marskalk Josef Stalin ur tiden. Nu skulle verkligheten ge svaret på de många frågorna. Den nya ledningens »Machtübernahme» försiggick emellertid med en snabbhet och självklarhet, som vittnade om fast planläggning och goda förberedelser. Alla den väldiga statsapparatus exekutiva maktmedel samlades upp i händerna på ett fåtal män, som sedan länge känna varandra från långvarigt samarbete. Naturligtvis utesluter inte detta möjligheten av personliga motsättningar och inbördes rivalitet, men så starka äro de enande banden och så väl avvägda de olika maktfaktorerna, att det förvisso vore önsketänkande att räkna med någon reell försvagning i ledningens maktutövning. De många, ofta helt motsatta och fantasibetonade utläggningarna i världspressen kring detta problem endast bestyrka denna slutsats. Här uteblevo helt de väntade överraskningarna.

Så mycket större blev effekten av den långa rad politiska utbud från Kreml, som helt dominerat världsoinionen under de gångna veckorna. Det vore givetvis felaktigt att bagatellisera dessa nya signaler, men det är å andra sidan och med tanke på konsekvenserna vida farligare att överdriva deras innebörd och uttolka dem som pålitliga vittnesbörd om en i grunden ändrad politik. Här har önsketänkandet på vissa håll redan firat tvivelaktiga triumfer.

Man bör till att börja med avstå från att dra för säkra slutsatser av åtgärder, som i främsta rummet syfta inåt, mot den av ledningens enväldiga propaganda helt beroende »allmänna opinionen». Att frigivningen av vissa kategorier »brottslingar» och de oskyldigt häktade läkarna skulle inleda en ny, humanare och mera västerländsk rättskipning i Sovjetunionen är ur alla synpunkter fullständigt osannolikt. Statsapparatus konstruktion och säkerhet liksom också hela det ekonomiska systemet, med bl. a. de rättslösa massorna i arbetslägren, medge inga modifikationer i detta avseende.

De anmärkningsvärt väl samordnade åtgärderna på vitt skilda områden inom utrikespolitiken ge emellertid större anledning till analys. Även om flertalet ännu yttra sig i till intet förpliktande ord, så visar bl. a. utvecklingen i Korea exempel på verklig praktisk handling i syfte att åstadkomma utjämnning, kompromiss, lösning, dvs. just det, som under de gångna åren varit nästan helt uteslutet. Har den hårt åtdragna knuten verkligen börjat lösas?

Kremls programmatiska målsättning — på lång sikt — är »proletariatets seger i alla länder», dvs. en från Moskva styrd kommunistisk värld. Ingenting vore mera osannolikt än att denna för kommunismen fundamentala princip nu skulle ha uppgetts. Spekulationer kring temat »uppgörelse och fredlig samlevnad» te sig därför verklighetsfrämmande. Och om man godtar denna grundsyn, är det relativt lätt att se en funktionalistisk mening i den nya Moskvaregimens hittillsvarande tillmötesgående attityd. Den är ingenting annat än en ny taktik, en ny metod, som beräknas bättre än de tidigare motsvara den fasta målsättningens just nu aktuella krav. Tidpunkten är sällsynt lämplig att nu pröva något nytt, när Stalins bortgång i och för sig kan utgöra en godtagbar förklaring och när den västliga världen står inför besvärliga och krävande beslut. Reaktionen på alltför många håll i världen visar, att man åtminstone så här inledningsvis har framgång med den nya given. Den har hittills ingenting kostat av verklig eftergift.

Stalinregimen arbetade utåt efter i huvudsak två linjer, aggres-

Kremls nya taktik

siva och hotfulla i sak men maskerade bakom ett ständigt pågående ordflöde av förljugen fredspropaganda. Men aggressiviteten skrämde inte väst till underkastelse och fredstalet genomskådades. Västs svar blev Trumandoktrinen, Marshallhjälpen, Atlantpakten och efter Koreakrigets utbrott det allmer målmedvetna men krävande arbetet att militärt, ekonomiskt och psykologiskt organisera den fria världen till gemensamt betryggande försvar. Nu står det överallt »hårt mot hårt». Moskva har måst finna sig i en utveckling, som uppenbarligen alltmer går dess grundläggande målsättning emot. Och därför prövar man nu en ny taktik.

Två frågor dominera dagens världspolitiska bild — kampen om Asien, tillspetsad i Koreakriget, och kampen om Tyskland. I båda dessa frågor *kan* Kremls nya taktik ge vinster av stor betydelse för framtiden. Ett vapenstillestånd nu i Korea skulle i själva verket ensidigt gynna den anfallande parten, både propagandistiskt och militärt och i form av ökad handlingsfrihet i andra, ytterst känsliga riktningar. FN-sidan har redan uppgett sitt ursprungliga krav på ett enat och fritt Korea och dess militära resurser där skulle vara lika bundna även i fortsättningen; hotet skulle kvarstå och ökas i andra riktningar i Sydostasien. Och vad Tyskland beträffar, kan den nya kommunistiska taktiken endast syfta till ett — att ytterligare splittra opinionen i väst i fråga om Västtysklands upprustning, att förhindra de slutliga ratificeringarna, särskilt i Paris, av fördraget om den europeiska försvarsgemenskapen, Europaarmén. Opinionsutslaget hittills tyder på icke oväsentliga framgångar både i öst och väst.

Desse bättre ha de ledande statsmännen i väst, särskilt president Eisenhower och förbundskansler Adenauer, samtidigt som de tillkännagivit full redobogenhet till öppen förhandling klarlagt, att den nya given från Moskva måste ta sig uttryck i konkret handling och ej blott i till intet förpliktande ord och att i avvaktan härpå västs hittillsvarande politik måste fullföljas till vinnande av ökad trygghet.

Det förefaller alldeles tydligt, att denna bedömning av Kremls nya taktik är den enda, som har fast underlag. Tyvärr måste en sådan slutsats utmytna i fortsatt och ökad misstro mot signalerna från Kreml.

23/4 1953.